

Kształcenie praktyczne pielęgniarek i położnych w ramach projektu „Uniwersytet Nowoczesny – Współpraca” – opinie studentów

Practical training of nurses and midwives within the project “The Modern University – Cooperation” – the students’ opinions

Grażyna Stadnicka¹, Katarzyna Kocka², Marta Nazaruk-Napora³, Monika Jarczyk³

¹ Samodzielna Pracownia Umiejętności Położniczych
Wydział Pielęgniarstwa i Nauk o Zdrowiu UM w Lublinie

² Katedra Środowiskowej Opieki Zdrowotnej
Wydział Pielęgniarstwa i Nauk o Zdrowiu UM w Lublinie

³ Dział Funduszy Europejskich UM w Lublinie

AUTOR DO KORESPONDENCJI:

Grażyna Stadnicka

Samodzielna Pracownia Umiejętności Położniczych

Wydział Pielęgniarstwa i Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Lublinie

Ul. Al. Racławickie 1, 20-059 Lublin

Tel. /81/ 528 8809

E-mail: grazyna.stadnicka@umlub.pl

STRESZCZENIE

Kształcenie praktyczne pielęgniarek i położnych w ramach projektu „Uniwersytet Nowoczesny – Współpraca” – opinie studentów

Wprowadzenie. Założeniem kształcenia praktycznego jest przygotowanie studentów pielęgniarstwa/położnictwa do wykonywania zawodu.

Cel pracy. Celem niniejszych badań było ukazanie opinii studentów dotyczących kształcenia praktycznego realizowanego na III roku studiów, w ramach projektu Uniwersytet Nowoczesny – Współpraca.

Materiał i metoda. Badania przeprowadzono wśród studentów III roku pielęgniarstwa i położnictwa za pomocą ankiety audytoryjnej. Wyniki badań poddano analizie statystycznej przy użyciu testu Chi², testu U Manna-Whitneya.

Wyniki. Większość badanych studentów kierunku pielęgniarstwa i położnictwa uważa, że pielęgniarstwo/położnictwo są potrzebne na rynku pracy (odpowiednio 71,17%; 72,00%). W skali 10-stopniowej (1–ocena najniższa, 10–ocena najwyższa) badani studenci kierunku pielęgniarstwa, ocenili satysfakcję z wybranego kierunku na 7,15 (średnia); natomiast na kierunku położnictwo 7,83 (średnia). Respondenci potwierdzają założenie, że uczestnictwo w Projekcie Uniwersytet Nowoczesny–Współpraca jest ważne w podnoszeniu umiejętności zawodowych – kierunek pielęgniarstwo – 87,38%, kierunek położnictwo – 92,00%. Program kształcenia praktycznego spełnia oczekiwania badanych studentów w stopniu bardzo wysokim i wysokim, na kierunku pielęgniarstwo wśród 54,96% respondentów, a na kierunku położnictwo 68,00%.

Wnioski. Program kształcenia praktycznego na studiach pierwszego stopnia, kierunku pielęgniarstwo/położnictwo spełnia oczekiwania większości studentów w zakresie przygotowania ich do pełnienia ról zawodowych

Słowa kluczowe: pielęgniarstwo, położnictwo, kształcenie praktyczne

ABSTRACT

Practical training of nurses and midwives within the project “The Modern University – Cooperation” – the students’ opinions

Introduction. The practical training programme is aimed at preparing nursing/midwifery students to perform their profession.

Aim. The objective of the study was to present the students’ opinions on practical training carried out during the 3rd year of studies within the project “The Modern University – Cooperation”.

Material and methods. The survey was conducted among 3rd year students of nursing and midwifery with the application of the panel method, using the auditorium questionnaire. The results were subject to a statistical analysis involving the Chi-square test, Mann-Whitney U test.

Results. Most of the surveyed students of nursing and midwifery claim that there is a demand for nurses/midwives in the labour market – (71.17%; 72.00%, respectively). In a 10-point scale (1 – the lowest rating, 10 – the highest rating), the surveyed students of nursing evaluated the satisfaction from their major at the level of 7.15; the students of midwifery assigned to their major 7.83 points. The respondents also confirm the assumption that the participation in the project “The Modern University – Cooperation” is important in improving the professional skills - nursing – 87.38 %, midwifery – 92.00%. The practical training programme meets the expectations of 68.0% of the surveyed midwifery students, and of 54.96% of nursing students.

Conclusions. The practical training programme of nursing/midwifery at Bachelor’s level meets the expectations of most students in the area of preparing them for performing their professional roles.

Key words: nurse, midwife, practical training

■ WSTĘP

Rozwój nauk medycznych, humanistycznych i społecznych, jak również przekształcenia społeczno-gospodarcze i demograficzne kraju, wymagają od pielęgniarek i położnych w tych dynamicznie zmieniających się warunkach profesjonalnego przygotowania do realizacji funkcji zawodowych wobec różnych grup społecznych [1].

Zmiany zachodzące w pielęgniarstwie i medycynie, oczekiwania społeczne i zawodowe wobec pielęgniarek i położnych oraz zobowiązania podjęte przez rząd RP w trakcie podpisywania i ratyfikowania Europejskiego Porozumienia w sprawie kształcenia pielęgniarek spowodowały konieczność przyspieszenia prac nad reformą kształcenia. Podstawą i głównym celem zmian jest dostosowanie systemu nauczania pielęgniarek w Polsce do standardów Unii Europejskiej.

Obecnie kształcenie pielęgniarek i położnych odbywa się na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia. Studia pierwszego stopnia na kierunku pielęgniarstwo i położnictwo trwają nie krócej niż 6 semestrów (3 lata). Program kształcenia praktycznego zgodnie z ustawą o zawodach pielęgniarki i położnej obejmuje co najmniej 4600 godzin. Zajęcia teoretyczne stanowią minimum jedną trzecią całego wymiaru nauczania a kształcenie praktyczne (kliniczne) przynajmniej połowę całego procesu nauczania [2, 3].

Kształcenie praktyczne obejmuje zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe. Miejscem realizacji praktyk zawodowych są najczęściej szpitale kliniczne lub wieloprofilowe szpitale o zasięgu regionalnym, jednostki badawczo-rozwojowe oraz placówki podstawowej opieki zdrowotnej.

Celem kształcenia praktycznego jest zdobycie wiedzy zawodowej oraz umiejętności niezbędnych do sprawowania opieki zdrowotnej [2, 4].

Absolwent kierunku pielęgniarstwa/położnictwa jest przygotowany do samodzielnego pełnienia roli zawodowej. By dobrze ją realizować pielęgniarka/położna posiada odpowiedni zasób wiedzy i umiejętności, między innymi w zakresie dokonywania oceny sytuacji zdrowotnej i planowania opieki nad pacjentem w różnych okresach życia i stanie zdrowia. Ponadto pielęgniarka/położna wykazuje się umiejętnością doboru właściwej metody i techniki opieki w zależności od sytuacji zdrowotnej i postawionej diagnozy pielęgniarstwa oraz bieżącej oceny stanu zdrowia pacjenta [2, 3, 4].

Od roku 2009 Uniwersytet Medyczny w Lublinie jest realizatorem 3-letniego projektu unijnego „Uniwersytet Nowoczesny – Współpraca”.

Wydział Pielęgniarstwa i Nauk o Zdrowiu bierze udział w zadaniu 7 projektu, który dotyczy programu kształcenia praktycznego na pielęgniarstwie/położnictwie we współpracy z pracodawcami i firmami. Realizacja wyżej wymienionego zadania ma na celu zwiększenie efektywności kształcenia pielęgniarek i położnych poprzez poszerzenie bazy dydaktycznej, zintegrowanie studentów z przyszłymi pracodawcami oraz zwiększenie motywacji studentów do zdobywania nowych umiejętności zawodowych [2].

■ CEL PRACY

Celem niniejszych badań jest ukazanie opinii studentów dotyczących kształcenia praktycznego realizowanego na III roku studiów, w ramach projektu Uniwersytet Nowoczesny – Współpraca.

■ MATERIAŁ I METODA

Badania przeprowadzono wśród studentów III roku pielęgniarstwa i położnictwa, w roku akademickim 2010/2011.

Respondenci byli uczestnikami projektu Uniwersytet Nowoczesny – Współpraca.

Badanie przeprowadzono za pomocą ankiety audytoryjnej. Kwestionariusz ankiety zawierał 14 pytań, miały one charakter zamknięty, a większość z nich odnosiła się do oceny realizacji praktyk zawodowych. Oceny praktyk dokonywano w skali od 1 – jako oceny bardzo niezadowolającej poprzez 2, 3, 4 do 5 – jako oceny bardzo dobrej. Natomiast satysfakcję ze studiów mierzono skalą 10 stopniową, gdzie 1 oznaczało bardzo niską satysfakcję, a 10 – bardzo wysoką.

Uzyskane wyniki badań poddano analizie statystycznej. Wartości analizowanych parametrów mierzalnych przedstawiono przy pomocy wartości średniej, odchylenia standardowego i mediany, a niemierzalne – za pomocą liczebności i odsetka.

Celem dokonania rzetelnej analizy statystycznej przekodowano skale ocen w pytaniach dotyczących:

- „znalezienia satysfakcjonującej pracy po studiach” – z 5 stopniowej skali zostało przekodowane na 3 stopniową.
- „satysfakcji z wybranego kierunku studiów” – z 10 stopniowej skali przekodowane na 3 stopniową skalę – niski, średni i wysoki poziom satysfakcji.

Wyniki badań poddano analizie statystycznej przy użyciu testów nieparametrycznych: testu χ^2 Pearsona oraz testu U Manna-Whitneya.

Bazę danych i analizę statystyczną przeprowadzono w oparciu o oprogramowanie komputerowe STATISTICA 9.0 (StatSoft, Polska).

WYNIKI BADAŃ

Większość badanych studentów zdecydowanie zgadza się z opinią, że pielęgniarki/położne są potrzebne na rynku pracy (odpowiednio 71,17%; 72,00%) (tab. 1).

Uczestnicy projektu „Uniwersytet Nowoczesny – Współpraca” wyrazili następujące opinie w zakresie stwierdzenia „po ukończeniu nauki znajdę satysfakcjonującą pracę”. Zdecydowanie zgadzał się z tym zdaniem co piąty student pielęgniarstwa (18,02%) i co dziesiąty student położnictwa (10,00%). Zgadza się lub średnio zgadza się z powyższym stwierdzeniem ponad jedna trzecia respondentów kierunku pielęgniarstwo (odpowiednio: 38,74% i 35,14%), natomiast na kierunku położnictwo – odpowiednio 20,00% i 62,00%. Nie zgadzał się lub zdecydowanie się nie zgadzał z tym zdaniem znikomy odsetek studentów obu kierunków (tab. 1).

■ Tab. 1. Opinie studentów kierunku pielęgniarstwa i położnictwa na temat ich przyszłości zawodowej oraz kształcenia praktycznego

Kryteria oceny	Pielęgniarki/pielęgniarze		Położne	
	N	%	N	%
Pielęgniarki/pielęgniarze i położne są potrzebni na rynku pracy				
Zdecydowanie się zgadzam	79	71,17	36	72,00
Zgadza się	29	26,13	8	16,00
Średnio się zgadzam	3	2,70	5	10,00
Nie zgadzam się	0	0	1	2,00
Zdecydowanie się nie zgadzam	0	0	0	0
Razem	111	100,00	50	100,00
Szanse na satysfakcjonującą pracę po studiach				
Zdecydowanie się zgadzam	20	18,02	5	10,00
Zgadza się	43	38,74	10	20,00
Średnio się zgadzam	39	35,14	31	62,00
Nie zgadzam się	5	4,50	4	8,00
Zdecydowanie się nie zgadzam	4	3,60	0	0
Razem	111	100,00	50	100,00
Liczba godzin praktyk zawodowych				
Za mało godzin	11	9,91	11	22,00
Odpowiednia liczba godzin	68	61,26	28	56,00
Za dużo godzin	24	21,62	7	14,00
Trudno powiedzieć	8	7,21	4	8,00
Razem	111	100,00	49	100,00
Praktyki zawodowe wpływają na podnoszenie umiejętności zawodowych				
Zdecydowanie się zgadzam	61	54,95	35	70,00
Zgadza się	36	32,43	11	22,00
Średnio się zgadzam	13	11,71	3	6,00
Nie zgadzam się	1	0,90	1	2,00
Zdecydowanie się nie zgadzam	0	0	0	0
Razem	111	100,00	50	100,00
Oczekiwania względem programu kształcenia praktycznego				
Bardzo wysoko	7	6,31	9	18,00
Wysoko	54	48,65	25	50,00
Przeciętnie	48	43,24	15	30,00
Nisko	2	1,80	1	2,00
Bardzo nisko	0	0	0	0
Razem	111	100,00	50	100,00

Ponad połowa studentów kierunku pielęgniarstwa i położnictwa (odpowiednio 61,26%, 56,00%) uważa, że na praktyki zawodowe przeznaczona jest odpowiednia liczba godzin, tylko co dziesiąty student pielęgniarstwa (9,91%) jest zdania, że jest ich za mało. Natomiast co piąty (22,00%) student położnictwa twierdzi, że należy zwiększyć liczbę godzin na kształtowanie umiejętności praktycznych (tab. 1).

Większość studentów pielęgniarstwa oraz położnictwa zdecydowanie zgadza się z opinią (odpowiednio 54,95%; 70,00%), że kształcenie praktyczne realizowane w ramach projektu „Uniwersytet Nowoczesny Współpraca” ma wpływ na kształtowanie i doskonalenie umiejętności zawodowych (tab. 1).

Program kształcenia praktycznego spełnia oczekiwania większości studentów w stopniu wysokim (48,65%) lub przeciętnym (43,24%) na kierunku pielęgniarstwo i podobnie kształtuje się na kierunku położnictwo (odpowiednio 50,00%; 30,00%) (tab. 1).

Badane osoby określiły, że po uczestnictwie w zajęciach kształcenia praktycznego ich umiejętności zawodowe wzrosły średnio o 77 pkt. w skali od 1 do 100 (SD = 16,23).

W skali 10-stopniowej (gdzie 1 oznacza wartość najniższą, a 10 – wartość najwyższą) studenci kierunku pielęgniarstwo ocenili satysfakcję z wybranego kierunku na 7 (śr.=7,15, Mediana=8, SD 2,01), natomiast studenci kierunku położnictwo – 8 (śr.=7,83, Mediana=8, SD 1,87).

Ocena stopnia zadowolenia z wybranego kierunku ma wpływ na ocenę stopnia znalezienia satysfakcjonującej pracy po studiach – χ^2 Person=40,043 p=0,000, df=4, V Cramera 0,43 – wskazuje na wysoką zależność. Osoby z kierunku pielęgniarstwa posiadające wysoką satysfakcję z wybranego kierunku, uważają że znajdą satysfakcjonującą pracę (tab. 2).

■ Tab. 2. Stopień zadowolenia studentów pielęgniarstwa z wybranego kierunku studiów a jego opinia ma temat możliwości znalezienia satysfakcjonującej pracy po studiach

		Nie znajdę satysfakcjonującej pracy	Może znaleźć satysfakcjonującą pracę	Znajdę satysfakcjonującą pracę	Razem
Niska satysfakcja z wybranego kierunku	N	5	6	0	11
	%	45,45	54,55	0	100
Średnia satysfakcja z wybranego kierunku	N	3	18	13	34
	%	8,82	52,94	38,24	100
Wysoka satysfakcja z wybranego kierunku	N	4	15	47	66
	%	6,06	22,72	71,22	100
Razem	N	12	39	60	111
	%	10,81	35,14	54,05	100

W skali od 1 do 5 studenci określali ważność poszczególnych przedmiotów realizowanych na III roku studiów. Następnie tą samą skalą oceniali stopień zadowolenia z realizowanych praktyk zawodowych w ramach określonych przedmiotów. Studenci kierunku pielęgniarstwa wskazali następujące przedmioty, w ramach których zdobywają ważne umiejętności zawodowe: interna i pielęgniarstwo internistyczne (śr.=4,32), chirurgia i pielęgniarstwo chirurgiczne (śr.=4,15) oraz neurologia i pielęgniarstwo neurologiczne (śr.=4,13). Nie wykazano różnic w stopniu istotnie statystycznym pomiędzy znaczeniem (ważnością) przedmiotu a satysfakcją z zajęć na kierunku pielęgniarstwo (tab. 3).

■ Tab. 3. Poczucie ważności zdobytych umiejętności realizowanych w ramach określonego przedmiotu a stopień zadowolenia z ich realizacji w opinii studentów kierunku pielęgniarstwo

Praktyki zawodowe realizowane w ramach przedmiotu	Ważność	Stopień zadowolenia	Różnica satysfakcja a ważność	Wynik testu U-Manna-Whitneya
Podstawowa opieka zdrowotna	3,61	3,69	0,08	Z=-0,36902
Położnictwo, ginekologia i pielęgniarstwo położniczo-ginekologiczne	3,40	3,59	0,19	Z=-1,2961
Pediatrica i pielęgniarstwo pediatryczne	4,00	4,19	0,19	Z=-1,42173
Interna i pielęgniarstwo internistyczne	4,32	4,22	-0,10	Z=0,66872
Chirurgia i pielęgniarstwo chirurgiczne	4,15	4,07	-0,08	Z=0,44874
Rehabilitacja i pielęgniarstwo niepełnosprawnych	3,64	3,44	-0,20	Z=1,07811
Geriatryka i pielęgniarstwo geriatryczne	3,65	3,72	0,07	Z=-0,71847
Neurologia i pielęgniarstwo neurologiczne	4,13	3,96	-0,17	Z=1,02723
Psychiatria i pielęgniarstwo psychiatryczne	4,03	3,97	-0,06	Z=0,26126
Anestezjologia i pielęgniarstwo anestezjologiczne	4,07	3,95	-0,12	Z=1,0056
Opieka paliatywna	3,75	3,76	0,01	Z=-0,15354

Studenci kierunku położnictwo również określali w skali od 1 do 5 ważność kształcenia praktycznego w poszczególnych przedmiotach oraz tą samą skalą oceniali stopień zadowolenia z jego realizacji. Zdaniem studentów przedmioty w ramach których zdobywane są ważne umiejętności to: podstawy opieki położniczej (śr.=4,62), położnictwa i opieki położniczej (śr.=4,54), techniki położniczej i prowadzenie porodu (śr.=4,43) oraz neonatologia i opieka neonatologiczna (śr.=4,48).

■ Tab. 4. Poczucie ważności zdobytych umiejętności realizowanych w ramach określonego przedmiotu a stopień zadowolenia z ich realizacji w opinii studentów kierunku położnictwo

Praktyki zawodowe realizowane w ramach przedmiotu	Ważność	Stopień zadowolenia	Różnica satysfakcja a ważność	Wynik testu U-Manna-Whitneya
Podstawa opieki położniczej	4,62	4,44	-0,18	Z=0,65147
Technik położniczych i prowadzenia płodu	4,43	4,48	0,05	Z=0,38842
Podstawowa opieka zdrowotna	4,20	4,35	0,15	Z=-0,75670
Położnictwo i opieka położnicza	4,54	4,68	0,14	Z=-0,87207
Ginekologia i opieka ginekologiczna	4,00	4,40	0,40	Z=-1,93372
Neonatologia i opieka neonatologiczna	4,48	4,46	-0,02	Z=0,17924
Pediatrica i opieka pediatryczna	4,10	4,30	0,20	Z=-1,14782
Choroby wewnętrzne	3,24	3,72	0,48	Z=-1,94750
Chirurgia	3,08	3,48	0,40	Z=-1,50285
Psychiatria	3,28	4,22	0,94	Z=-3,51240 *
Anestezjologia i stany zagrożenia życia	3,58	4,18	0,60	Z=-2,77142 *

* p<0,05

Nie stwierdzono różnic istotnych statystycznie w ocenie większości praktyk zawodowych realizowanych na kie-

runku położnictwo. Jedynie w kształceniu klinicznym z zakresu psychiatrii, anestezjologii i stanów zagrożenia życia różnice zostały potwierdzone pomiędzy ważnością i stopniem zadowolenia z przedmiotu. Studenci wyżej ocenili stopień satysfakcji z praktyk zawodowych niż ich ważność (tab. 4).

■ DYSKUSJA

Obecny system kształcenia pielęgniarek i położnych uwarunkowany jest zmianami systemu opieki zdrowotnej, wytycznymi Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), Międzynarodowej Rady Pielęgniarek (MRP), Międzynarodowego Stowarzyszenia Położnych (ICM) oraz Unii Europejskiej (UE) [1, 2, 4, 5].

Dwustopniowy system nauczania pielęgniarek i położnych podnosi jakość kształcenia oraz umożliwia lepsze przygotowanie do pełnienia roli zawodowej. Wykonywanie zawodu pielęgniarki/położnej polega na udzielaniu świadczeń zdrowotnych zgodnie z posiadanymi kompetencjami w zakresie praktyki pielęgniarstwa oraz pełnienia roli zawodowej zgodnie z zasadami etyki. Świadczenia zdrowotne realizowane przez pielęgniarkę /położną koncentrują się głównie na rozpoznawaniu potrzeb zdrowotnych i problemów pielęgnacyjnych podopiecznych, planowaniu i sprawowaniu opieki pielęgniarstwa/położniczej oraz edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia [6, 7]. W związku z powyższym kluczowym elementem kształcenia praktycznego jest kreowanie kompetencji i umiejętności zawodowych studentów poprzez ich aktywne uczestnictwo w zajęciach klinicznych i bezpośredni kontakt z pacjentem i zespołem terapeutycznym [1, 8, 9, 10].

Przeprowadzone badania własne wykazały, że większość studentów docenia istotę kształcenia praktycznego w ramach realizacji poszczególnych przedmiotów i jest z nich zadowolona. W skali od 1 do 5, średnia ocena większości zajęć praktycznych kształtowała się powyżej 4. Potwierdzają to również badania przeprowadzone przez L. Walas i współautorów, którzy badali stopień zadowolenia studentów z zajęć praktycznych [11].

Analiza zadowolenia studentów z przygotowania zawodowego jest niezwykle ważnym elementem oceny jakości kształcenia i pozwala na ewentualną modyfikację programu nauczania [9, 10, 11, 12]. Badani studenci ocenili przydatność programu kształcenia praktycznego do pracy w zawodzie pielęgniarki/położnej. Większość respondentów deklaruje, że program kształcenia praktycznego spełnia ich oczekiwania. Tylko niewielki odsetek studentów zarówno pielęgniarstwa, jak i położnictwa twierdzi, że na kształcenie praktyczne jest przeznaczona za mała liczba godzin.

W opinii studentów biorących udział w projekcie „Uniwersytet Nowoczesny – Współpraca” na kierunku pielęgniarstwo/położnictwo w wyniku kształcenia praktycznego na III roku studiów I stopnia ich umiejętności zawodowe wzrosły średnio o 77 w skali od 1 do 100. Wpływ na powyższą ocenę studentów miał wzrost zaangażowania pracowników szpitala w proces kształcenia [13, 14]. Jak zauważa D. Wosik, dobra komunikacja z opiekunem pozwala na nabywanie umiejętności współpracy z innymi ludźmi i jest jednym z pozytywnych aspektów kształcenia praktycznego [15].

Analiza wyników badań własnych wskazuje, że na Uniwersytecie Medycznym w Lublinie kształcenie praktyczne jest realizowane na zadawalającym dla studentów poziomie. Podobne wyniki prezentują badania przeprowadzone na innych uniwersytetach w Polsce i Europie [4, 5, 7, 9, 16, 17]. Należy zatem przypuszczać, że kształcenie na poziomie akademickim spełnia oczekiwania studentów w zakresie przygotowania zawodowego pielęgniarek i położnych.

Zdecydowana większość studentów Uniwersytetu Medycznego w Lublinie uważa, że zawód pielęgniarki/położnej jest potrzebny na rynku pracy. Respondenci są również zdania, że w wyniku realizowanego kształcenia absolwenci wyżej wymienionej uczelni są dobrze przygotowani do pełnienia roli zawodowej pielęgniarki/położnej. Podobną opinię wyrażają studenci kierunku położnictwa/pielęgniarstwa Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego oraz kierunku pielęgniarstwa Podhalańskiej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Targu [4, 8, 9, 12]. Z badań tych wynika, że około 90% studentów deklaruje chęć podjęcia pracy w zawodzie i wyraża opinię dobrego przygotowania zawodowego [4, 9, 12].

Uczestnicy Projektu „Uniwersytet Nowoczesny – Współpraca” realizujący kształcenie praktyczne w większości są zdania, że po zakończonych studiach znajdą satysfakcjonującą pracę, co oznacza że główne założenie projektu – integracja pracodawców i studentów zostanie osiągnięte.

WNIOSKI

1. Program kształcenia praktycznego na studiach pierwszego stopnia kierunku pielęgniarstwo/położnictwo spełnia oczekiwania większości studentów w zakresie przygotowania ich do pełnienia ról zawodowych.
2. Udział w Projekcie Uniwersytet Nowoczesny – Współpraca większość studentów ocenia pozytywnie, twierdząc że przyczynia się on do doskonalenia umiejętności zawodowych oraz zintegrowania środowiska przyszłych pracodawców i osób realizujących praktyki.

PIŚMIENNICTWO

1. Leap N, Narclay L. National Review of Nursing Education, Midwifery Education. Literature Review and Additional Material. Canberra: Commonwealth Department of Education, Science and Training; 2001.
2. Standardy Kształcenia dla kierunku studiów: położnictwo załącznik nr 83 Rozporządzenia Ministerstwa Zdrowia w sprawie kształcenia pielęgniarek i położnych w szkołach wyższych i wyższych szkołach zawodowych z dnia 15 kwietnia 2001r. (Dz.U. z 2001 r. nr 57, poz. 602; nr 89, poz. 969).
3. Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz.U. nr 174, poz.1039).
4. Gotlib J, Pakula J. Samoocena przygotowania zawodowego studentek położnictwa Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Prz. Med. Uniw. Rzesz. 2012; 1: 74-85.
5. Felleron J, Severino R, Brogan K, et al. The international Confederation of Midwifery 'study of essential competencies of midwifery practice. Midwifery. 2005; 21: 2-13.
6. Hila J, Spear RN. Reflectionson practice. Why choose Nursing ? Nurs Forum. 2002; 37: 32.
7. Schytt E, Waldenstrom U. How well does midwifery education prepare for clinical practice? Exploring the views of Swedish students, midwives and obstetricians. Midwifery. 2012; journal homepage: www.elsevier.com/midw. 28.04.2012.
8. Gotlib J, Durka M, Goworek M. Analiza samooceny kompetencji zawodowych studentów położnictwa Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Pol. Prz. Nauk Zdr. 2008; 23(1): 23-6.
9. Ławska W, Dębska G, Zięba M. Przygotowanie zawodowe i plany absolwentów kierunku pielęgniarstwo w Podhalańskiej Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Nowym Targu. Probl. Pielęg. 2010; 18(2): 163-8.
10. Smith R, Leap N, Homer C. Advanced midwifery practice or advancing midwifery practice ? Women Birth. 2010; 23: 117-20.
11. Walas L, Fidecki W, Adamska-Kuźmicka I. i wsp. Wybrane elementy kształcenia praktycznego w opinii studentów pielęgniarstwa. Probl. Pielęg. 2008; 16(3): 280-4.
12. Gotlib J, Rebandel H. Samoocena kompetencji zawodowych studentów kierunku pielęgniarstwo w Akademii Medycznej w Warszawie. Pielęgniarstwo XXI w. 2007; 3/4: 15-23.
13. Bieńkowska-Bury M, Penar –Zadarko M, Marć M. Oczekiwania studentów kierunku pielęgniarstwo i położnictwo od nauczyciela zawodu względem procesu kształcenia. Probl. Pielęg. 2008; 1-2: 81-8.
14. Bluff R, Holloway I. The efficacy of midwifery role models. Midwifery. 2008; 24: 301-9.
15. Wosik D. Jakość kształcenia w szkolnictwie wyższym – sposoby definiowania, metody zapewnienia i oceny, zarządzanie. [w:] Wosik D, red. Systemy zapewniania w szkolnictwie wyższym – aspekty praktyczne. Poznań: Wyd. Akademii Ekonomicznej; 2007, s. 16-17.
16. Bewley C. Clinical teaching in midwifery – an exploration of meanings. Nurse Educ. Today. 1995; 15: 129-35.
17. Ćwiek D, Daszkiewicz A. Historia kształcenia położnych i zdobywanie samodzielności zawodowej w Polsce. Położ. Nauka Prakt. 2010; 2(10): 62-6.

Praca przyjęta do druku: 20.06.2012

Praca zaakceptowana do druku: 16.08.2012

